

Dr Elaine Phillips, Wprowadzenie do studiów biblijnych, Sesja 8, Równina Sharon, Góra Karmel, Dolina Jezreel

© 2024 Elaine Phillips i Ted Hildebrandt

To jest dr Elaine Phillips podczas jej wykładu na temat wprowadzenia do studiów biblijnych. To jest sesja 8, Równina Sharon, Góra Karmel i Dolina Jezreel.

Posuwamy się do przodu w badaniach regionalnych.

Dla przypomnienia, w tym krótkim czasie przeszliśmy i objechaliśmy tak dużą część południowej części kraju, jak tylko się dało. Mamy też uchwyt na środku, ale za chwilę go omówię. Ale jak widać na slajdzie tytułowym, w rzeczywistości przesuwamy się na północ i zachód od miejsca, w którym byliśmy w naszym ostatnim badaniu.

Tak więc, zwykła recenzja zawsze pomaga; w kółko rozmawialiśmy o krainie pomiędzy głównymi kręgami władzy, a fakt, że znajduje się tam, gdzie jest pod wieloma względami, czyni go poligonem doświadczalnym wiary. Nasze pierwsze badanie regionalne dotyczyło tego fragmentu kraju, od pustyni na wschodzie, po wzgórza judejskie, Równinę Filistyńską i Szefelę. Następnie przyjęliśmy szersze podejście, jeśli można tak powiedzieć, do Negew, biblijnego Negewu i większego Negewu, Synaju i Egiptu.

W poprzednim wykładzie do tego, spędziliśmy czas w górach i skupiliśmy się na tych obszarach wzgórz, które są tak znaczące, przepraszam, jeśli chodzi o plemię Boże, plemiona ludu Bożego rozsiane na pół- plemię Manasses, Efraima i Beniamina. Idąc dalej, jedną z rzeczy, których musimy się trzymać, jest znaczenie przeniesienia się, o którym mówiliśmy w poprzednim wykładzie stolicy północnego królestwa, do miejsca zwanego Samarią. Dalej na zachód, bardziej otwarte na przyjęcie kultur kosmopolitycznych pochodzących z zachodu, a zwłaszcza z północnego zachodu.

Idąc dalej, oto nasza mapa, którą już całkiem znamy, a naszym pierwszym celem będzie Równina Sharon. A zatem, żeby sobie przypomnieć, mówiąc o równinie przybrzeżnej, mieliśmy na myśli Równinę Filistyńską. Teraz będziemy pracować na obszarze zwanym Sharon lub Sharon Plain.

Tak więc, nawiązując do naszego ostatniego wykładu, był to obszar połowy pokolenia Manasses. Teraz przenosimy się tutaj i mamy w zasadzie region, który technicznie będzie rozciągał się od tego punktu, tutaj, na północnej granicy Sharon, czyli Równiny Sharon, to mała miejscowość zwana Nachal Tananim. To rzeka Tananim, co, co ciekawe, oznacza krokodyle.

Wydaje się, że istnieją dowody na to, że w starożytności, a nawet aż do XIX wieku, widywano ślady krokodyli. W każdym razie na północ od tego punktu znajduje się niewielka część równiny przybrzeżnej. Jak widać, faktycznie zwęża się, aż zniknie, a Góra Karmel, do której wrócimy później, będzie wystawała prosto do Morza Śródziemnego.

To jest równina Dor, określona konkretnie przez małe miasteczko. W Starym Testamencie pojawia się bardzo rzadko, ale jest. To równina Dor, a Dor jest miastem.

Na południu mamy rzekę Jarkon, która będzie naszą ostateczną granicą. Mówimy tutaj o odcinku o długości około 30 mil. To będzie ważne.

Jak widzieliśmy, wschodnią granicę Równiny Sharon, czyli Równiny Sharon, stanowią te podgórza. W szczególności ten obszar tutaj będzie dla nas ważnym wyróżnieniem. A potem oczywiście zachód to Morze Śródziemne.

Dowiedzmy się, co już wiemy, prawdopodobnie po prostu patrząc na tę mapę. Jeśli mamy pojęcie o geologii, nie mamy w tym momencie odśloniętego podłoża skalnego. Mówimy o glebach aluwialnych i wydmach i być może pamiętacie, że musimy teraz cofnąć się nieco w czasie, to wyrażenie zwane kurkar.

Kerkar pisany przez Q lub K. Grzbiety Kerkar, a te zbudowane są z wapiennego piaskowca. To jest jak naturalny cement i to będzie ważne, gdy będziemy działać dalej. Z pewnością mamy gleby aluwialne, ponieważ w ciągu milionów lat i tysiącleci opadów deszczu na naszym górskim obszarze, gdzie znajduje się dział wodny, nasza woda spływająca do tego obszaru będzie zawierała bardzo bogate składniki gleby.

Ale oczywiście, ponieważ wzdłuż wybrzeża znajdują się grzbiety, kilka linii tych grzbietów kurkar, ten naturalny cement, oznacza to, że za tymi grzbietami będą bagna. Zatem Sharon Plain nie pojawia się zbyt często w Starym Testamencie, a powodem tego jest to, że znaczna jego część była rzeczywiście bagnista. Rośnie tam kilka rzeczy, ale w okolicy nie ma zbyt wielu miast.

Jak powiedzieliśmy, prawdopodobnie trzy lub cztery wykłady temu, nasza główna trasa, która przebiegała przez ten obszar, ciągnęła się wzdłuż krawędzi podnóża, a następnie to, co było tam zalane. Zatem poszliby w ten sposób, a następnie, jak zobaczymy później, przecięli pasmo Carmel. Przed chwilą wskazałem, że na Równinie Sharon w Starym Testamencie niewiele się dzieje i to właśnie w naszym szczególnym okresie Nowego Testamentu będziemy mieli to miejsce zwane Cezareą.

Jestem wdzięczny witrynie Carla Rasmussena ze zdjęciami Ziemi Świętej za tę konkretną mapę, na której Cezarea jest umieszczona od przodu i podświetlona. Na razie jest wiele Cezarei, ponieważ nazwano je na cześć Cezara. Dla naszych celów

spotkamy się z dwoma, jednym z nich dzisiaj, Cezareą Maritimą, czyli Cezareą nad morzem, a następnie jutro, lub przepraszam, podczas naszego następnego wykładu, będziemy mieli do czynienia z Cezareą Filipową, która będzie w okolicach góry Hermon.

Skupmy się więc teraz na tej konkretnej Cezarei i zauważmy, że znowu mamy do czynienia z Herodem Wielkim. Przypomnijmy sobie, że Herod Wielki jest powiązany z Herodianem. Herod Wielki jest powiązany z Jerozolimą przy tworzeniu tego augustowskiego kompleksu świątynnego.

Herod Wielki pozostawił w Samarii ślad zwany Sebastą w tym konkretnym momencie, a teraz w Cezarei zobaczymy go w wielkim stylu. Mówiłem to już wcześniej, ale muszę to powtórzyć, ponieważ naprawdę ważne jest, aby zwrócić na to uwagę podczas przeglądania tego materiału. Herod miał ogromny kompleks megalomana.

Nie sądzę, że byłoby to niesprawiedliwe, gdybym to powiedział, ale ponieważ został zmiążdżony, ponieważ nie mógł wygrywać wojen i wyrobić sobie w ten sposób swojego imienia, budował, budował i budował, a kiedy został mianowany królem, było to trochę trochę frustrujące, że nie ma królestwa, które mogłoby być potężne geopolitycznie. Chciał więc przynajmniej sprawić, by wyglądało to na autentyczną augustiankę. Chciał także, jak dla was zauważyłem, sprowadzić do Judei kulturę rzymską i grecko-rzymską.

Czy jest zatem lepszy punkt wejścia niż to miejsce tutaj? Było kilka przeszkód, aby to zrobić, ponieważ jeśli spojrzeć na tamtejszą linię brzegową, nie ma tam naturalnego portu. Tutaj jest prosta linia brzegowa, ale w starożytności zawsze, gdy potrzebowałeś portu, jeśli zamierzałeś dokonać jakiegokolwiek żeglugi, no i oczywiście Rzym znajdował się po drugiej stronie rzymskiego jeziora Morza Śródziemnego. Inżynierowie Heroda musieli więc stawić czoła temu problemowi.

Co prawda od Józefa Flawiusza dowiedzieliśmy się, że istniała tam osada. Nazywała się Wieża Stratos, ale była mała. I tak w zasadzie Herod zamierza zbudować miasto, które będzie dla niego punktem wejścia, punktem dostępu kultury rzymskiej do Judei.

Aby tego dokonać, jedną z najważniejszych rzeczy, które zamierza zrobić, będzie zbudowanie portu. Nie ma naturalnego portu, więc buduje sztuczny. Oczywiście, jak zauważam w dolnej części tego konkretnego slajdu, cudownym odwróceniem planowania rzeczy przez Ducha Świętego jest to, że miał on wprowadzić swoją kulturę, ale odwrócenie jest o 180 stopni, ponieważ to z Cezarei przesłanie ewangelii rozejdzie się po tym rzymskim jeziorze, a na pewno jeszcze dalej.

Mamy też, po śmierci Heroda Wielkiego, innego Heroda, który będzie znaczący w tym kontekście i w tym miejscu zamieszczam te fragmenty. Właściwie to je przeczytamy i przyjrzymy się im później, ale mamy tę małą dynastię Heroda, która pojawi się w połączeniu z naszym centrum Cezarei. A wracając do naszego pytania: czyje królestwo budujemy? Warto o tym pomyśleć daleko poza tym wykładem.

Daje to pewien schemat tego, z czego składałaby się Cezarea Heroda. Więc możecie odczytać ten znak tak dobrze jak ja, ale on zbudował świątynię ku czci imiennika miasta, Cezara Augusta. To jest fascynujące, ponieważ jak na to patrzycie, to jest właśnie tutaj, Świątynia Augusta i Rzym.

Badający to ludzie zauważyli coś dość interesującego. Nie jest zorientowany konkretnie na linię brzegu. Zamiast tego ta świątynia ku czci Augusta i Rzymu jest w rzeczywistości zorientowana bezpośrednio na Rzym.

Jest zwrócona w stronę Rzymu, więc nawet w kwestii umiejscowienia tej świątyni mamy pewne oświadczenie. Więc to jest pierwsza rzecz, na którą należy zwrócić uwagę. Chcielibyśmy zwrócić uwagę na kilka innych rzeczy na temat tego, co zbudował tutaj Herod.

Powiedziałem, że port jest dla nas najważniejszą rzeczą. Sztuczny port. I tak Józef Flawiusz mówi nam, że Herod to skonstruował.

Dowiedzieliśmy się, że aby dostać się do portu, trzeba wejść od strony północnej. To ma sporo sensu. Przeważające wiatry, dominujące nie wiatry, przeważające prądy unoszą rzeczy z tego kierunku, prawda? Przeważają wiatry z zachodu, ale wiatr wiejący od strony północnej byłby obszarem znacznie bardziej chronionym.

Mogłaby pomieścić ogromną ilość rzymskiej floty. Rozumiem. Za chwilę pokażę ci antenę przedstawiającą pozostałe części.

Okazuje się również, że tak jak to opisuje Józef Flawiusz, a czytanie tego jest fascynujące, gdy Józef to opisuje, dowiadujemy się, że jest tu latarnia morska, która miała być imitacją lub imitacją słynnej latarni morskiej w Aleksandrii, drugie co do wielkości miasto świata rzymskiego. Więc u nas też dzieje się kilka ciekawych rzeczy. Port ten został zbudowany.

Józef Flawiusz mówi nam, że Herod spuścił do morza wielkie bloki kamienia, ale gdy zajmowali się archeologią podwodną, aby faktycznie zbadać tę rzecz, odkryli, że to, co w rzeczywistości zrobił Herod, polegało na wylaniu podwodnego cementu. Najwyraźniej była to nowa technologia. Użyli materiałów wulkanicznych, sprowadzili je i najwyraźniej mieli skórę i wałki, które wiali do drewnianych konstrukcji i tam stwardniały. Tak więc podstawą tego podwodnego portu był cement, nowa technologia cementu podwodnego.

Poza tym Herod w swojej błyskotliwości ma faktycznie system spłukujący, tak że osad, który wypłucze, uniesiony przez przeważające prądy, przepchnie materiał przez pierwszą ścianę z otworami i zanim przejdzie, to prawie podwodna ściana kazamaty, zanim przeszła przez drugą, osad, ponieważ woda zwolniła, osadzał się tam, co oznacza, że nie musieli tak często pogłębiać tego obszaru. Pod tym względem naprawdę zaawansowany technologicznie. Zatem ponownie za chwilę przyjrzymy się zdjęciom lotniczym, które dadzą nam wyobrażenie o fundamentach tego, jakie pozostały.

Świątynia, port, niezwykle ważne. Herod zbudował także, jak wiecie, swój własny pałac i zbudował go na cyplu. Nazywa się Pałacem Cyplowym.

Pozostało tu niewiele fragmentów z prawdziwego podłoża skalnego i można zobaczyć, gdzie znajdował się basen, ale obecnie mamy też wykopaliska przeprowadzone w latach 80. XX wieku i pewną rekonstrukcję, więc możemy zobaczyć przynajmniej ślad tej części jego pałacu, a potem był też teatr, więc mamy zamiar odwiedzić ten teatr. Kiedy Perry i ja byliśmy tam po raz pierwszy w latach 70., cały ten obszar był po prostu piaskiem. Były tam pozostałości po bizantyjskim mieście.

Za chwilę porozmawiamy o historii tego miejsca, ale Herod miał tor wyścigowy i hipodrom. Nawiasem mówiąc, jest tam również jeden i od tego czasu został on odkryty. W czasach Heroda było to możliwe po obu stronach.

Teraz, po 2000 latach niszczenia morza, pozostał tylko ten jego fragment, ale wciąż mamy dobre wyczucie innego elementu hellenistycznego, grecko-rzymskiego, powiedziałbym miasta.

Przejdźmy zatem dalej i zobaczymy przynajmniej, jak wygląda zdjęcie zrobione z powietrza. Wiem, że to bardzo ziarniste, ale wystarczająco dobre, abyśmy mogli zobaczyć, co się dzieje.

Teraz jest falochron, ale jest mały. Można wyjść, zobaczyć, fajna zabawa, łowić z tego ryby, ale tu są pozostałości po tym falochronie, który widziałeś na schemacie. Oto wejście w miejscu, gdzie latarnia morska znajdowała się od strony północnej, więc nawet z tego widzimy jej ogrom.

To daje nam inne podejście do tego tutaj, wyjęte z Google Earth, nowoczesny falochron, stare, starożytne, obecnie podwodne fundamenty falochronu, wejście do portu. Mamy tu więc naprawdę dobre wyczucie i jest to na tyle niedawne, że można zobaczyć pozostałe części hipodromu, teatr, który jest tutaj, a następnie części pałacu na cyplu, wystającą z niego część basenową do wody, a także ślad samej budowli pałacowych. Nawiasem mówiąc, nadal nad tym trwają prace, a świątynia Romy

Augusta, której nie ma tu zbyt wiele, tylko ruiny i tak dalej, są teraz rekonstruowani, abyś miał poczucie monumentalnych schodów prowadzących przez całą wysoko tam.

Cóż, kontynuujmy i zobaczmy, co powinniśmy wiedzieć. Ach, przepraszam, o tym też zapomniałem. To są lata 70., żeby dać wam trochę wyobrażenia o tym, co się dzieje.

Teren portu, tam na tym zdjęciu znajduje się amfiteatr, wciąż pod ziemią. Niemal za miejscem, w którym w latach 70. widnieliśmy słowo „site”, znajdowały się fragmenty bizantyjskiej ulicy i kilka stojących posągów. Obecnie dostępnych jest znacznie więcej z nich, a potem bezpośrednio tutaj, na cyplu pałacu Heroda.

W porządku. Teatr, amfiteatr i jeszcze jedna rzecz, której jeszcze nie widzieliśmy; cóż, widzieliśmy to, kiedy rozmawialiśmy o systemach wodnych, ale o akwedukcie. Kiedy na dużym terenie mieszka tak wielu ludzi i wydaje się, że wielu z nich to personel wojskowy, a jak zobaczymy na przestrzeni wieków, Cezarea zajmowała poczesne miejsce, zarówno pod względem obecności Rzymian, jak i jeśli chodzi o obecność chrześcijańską.

Ta pierwsza seria łuków, którą widzisz po tej stronie, prowadziła tutaj w górę kanałem wodnym i ponownie doprowadzała wodę z podnóża góry Karmel, która jest kawałkiem futra, w górę drogi, ale Rzymianie, inżynierowie, osiągnęli ten stopień właśnie dobrze, więc sprowadził to na dół. Miało to miejsce w trakcie budowy Heroda i w ciągu kilku pokoleń, które po nim nastąpiły. Pierwsze powstanie żydowskie, o którym mówiliśmy w kontekście zniszczenia Jerozolimy w świątyni, miało miejsce w roku 70 n.e.

W drugim wieku, od 132 do 135, od 132 do 135 ne, miało miejsce drugie powstanie żydowskie i aby stłumić to powstanie, cesarz Hadrian sprowadził wiele sił rzymskich. Sprowadził tak wiele sił rzymskich stacjonujących w Cezarei, że z tyłu tego konkretnego kanału faktycznie dodano drugi kanał. Daje to trochę poczucie potrzeby wody i faktu, że tam jest nie było i trzeba było to przywieźć, więc utworzyli drugi kanał.

To jeden akwedukt. Masz też inny akwedukt, który jest dokładnie tutaj. Nazywa się Dolnym Akweduktem.

Jest to również zadaszony kanał, który został dodany w okresie bizantyjskim, aby spuścić jeszcze więcej wody, ponieważ w okresie bizantyjskim było to bardzo zaludnione miasto, jak za chwilę się przekonamy. Zanim to jednak zrobimy, przyjrzyjmy się trochę teatrowi. Jak już chyba ustaliliśmy, teatry były głównym elementem, swego rodzaju częścią szablonu, każdego miasta grecko-rzymskiego.

Większość z nich miała więcej niż jednego. Ten konkretny został zrekonstruowany i jest w użyciu. W rzeczywistości jest to starsze zdjęcie.

Teraz za każdym razem, gdy pojedziesz do Cezarei, zobaczysz tutaj stałe tło z wszelkiego rodzaju wysoce technologicznymi materiałami dla odbywających się przedstawień. Oczywiście nie miałyby to miejsca w I wieku, a nawet w latach 70. XX w. nadal mogliśmy tu siedzieć na tych siedzeniach i występować. Jeśli przyjrzesz się uważnie, w kilku miejscach na dole zobaczysz oryginalne kamienne siedzenia, które nie zostały zrekonstruowane.

Ale oto co chcę, żebyśmy zobaczyli. Przed chwilą wspomniałem o rozdziale 12 Dziejów Apostolskich. W tym kontekście pojawia się Herod Agryppa, a następnie wspomniałem o Józefie Flawiuszu, który również będzie opisywał Heroda Agryppę.

Pozwólcie, że najpierw przeczytam wam fragment z Dziejów Apostolskich 12. Kiedy w tekście jest mowa o Herodzie, mamy tutaj na myśli Heroda Agryppę. Herod Wielki już dawno zniknął ze sceny.

To nazwa, która jest kontynuowana. Dzieje Apostolskie rozdział 12. W wyznaczonym dniu Herod, ubrany w swoje królewskie szaty, zasiadł na swoim tronie.

A tak na marginesie, dzieje się to w Cezarei. Prawdopodobnie zdajesz sobie z tego sprawę. Wygłosił publiczne przemówienie do ludu.

Krzyczeli, że to głos boga, a nie człowieka. Natychmiast, ponieważ Herod nie oddał chwały Bogu, poraził go anioł Pański, po czym został zjedzony przez robaki i umarł. To jest interpretacja tej narracji przez Łukasza.

Zobaczmy teraz, jak przedstawia to Józef Flawiusz. Józef Flawiusz podaje nam znacznie więcej szczegółów. I to jest wspaniałe, ponieważ widzimy, mam na myśli, że celem Dziejów Apostolskich, jak wiecie, jest śledzenie rozprzestrzeniania się ewangelii wzmocnionej Duchem Świętym w Cesarstwie Rzymskim.

Nie zamierzają spędzać dużo czasu z Herodem. Oczywiście Józef Flawiusz będzie nieco bardziej szczegółowy. Używa terminu Agryppa.

Łukasz użył określenia Herod. To nasz Herod Agryppa. Pozwól, że ci to przeczytam.

Teraz, gdy Agryppa panował trzy lata nad całą Judeą, przybył do miasta Cezarea i tam wystawiał przedstawienia na cześć Cezara. Drugiego dnia włożył szatę całkowicie srebrną. Zatrzymam się na chwilę.

W tamtych czasach teatry służyły nie tylko do wystawiania przedstawień. Wykorzystano je do celów propagandowych, prawda? Wykorzystywany w celach propagandowych. I tak to, co się wydarzyło, miało dla nich ogromny sens i okazuje się, że menadżerowie Agryppy wiedzieli, jak przygotować go do występu.

Czytaj dalej. Włożył szatę całkowicie srebrną. Przyszedł do teatru wcześniej rano i wtedy srebro jego szaty, oświetlone świeżym odbiciem promieni słonecznych, zajaśniało w zaskakujący sposób i było tak olśniewające, że wywołało strach u wszystkich który uważnie mu się przyglądał.

Ponownie zatrzymaj się na chwilę. Pomyśl o tym, co właśnie widzieliśmy na tym zdjęciu. Stoi na scenie.

Wszystkie te siedzenia teatralne idą w górę przed nim, ale za ludźmi, a nad nimi wschodzi słońce. Jak powiedziałem, jego menadżerowie sceniczni dokładnie wiedzieli, co zrobić, aby stworzyć to, co chcieli stworzyć. Wkrótce jego pochlebcy wołali, że jest bogiem, lecz król ani ich nie zganił, ani nie odrzucił ich pochlebstw.

Ale gdy wkrótce potem podniósł głowę, zobaczył sowę i od razu zrozumiał, że ten ptak jest posłańcem złych wieści. Ponownie, przy wszystkich przesądach i tak dalej występujących w kulturze rzymskiej. Pojawił się także silny ból w brzuchu.

Zaniesiono go do pałacu i wszędzie rozeszła się wieść, że z pewnością za chwilę umrze. A kiedy już od pięciu dni był całkowicie wyczerpany bólem, odszedł z tego życia. To, na co chcemy tutaj zwrócić uwagę, to potwierdzenie tekstu biblijnego przez to, co mówi nam Józef Flawiusz, ale widzimy też, jak teatr funkcjonuje w tym kontekście, jak z teatrów korzystano i jak w tym przypadku Herod używa go, aby przedstawić swoją sprawę, co oczywiście przyniosło odwrotny skutek.

Oprócz tego, co mamy z naszymi powiązaniem z Herodem, mamy jeszcze coś, na co warto zwrócić uwagę, ponieważ przyglądaliśmy się temu konkretnemu dziełu już podczas prac archeologicznych i wspominałem, że mamy inskrypcję. Inskrypcja odnaleziona we wtórnym użyciu oznacza, że kiedyś stała i zajmowała się czymś innym, prawdopodobnie chodziło o Tyberium, które dał i poświęcił Poncjusz Piłat, prefekt Judei, ale został ponownie użyty jako kamień w stopniu w innej części miejsce. Nawiasem mówiąc, odkryto to dopiero w 1963 r., ale daje nam to bardzo interesujące poczucie, że, hej, wiesz, ten rzymski namiestnik Poncjusz Piłat, nazywany prefektem Judei, jest w to bardzo zaangażowany i jest to ponowne potwierdzenie naszego tekstu, który mówi nam Łukasz.

Ogólnie rzecz biorąc, ale na wypadek, gdybyś nie widział tego tak wyraźnie, tutaj jest jego część z Tyberium, a tutaj jest Pilatus Poncjusza Piłata. Mamy to nie tylko pod względem naszej obecności Rzymian w I wieku, nie tylko w II wieku n.e. korzystanie z tego miejsca przez Hadriana dla jego sił, ale także nadejście kościoła. Zatem po Piotrze i Korneliuszu, Dzieje Apostolskie rozdział 10, po uwięzieniu Pawła, przebywa on w Cezarei, jak również wiemy, mamy wtedy do czynienia nie tylko z rozbudową kościoła, ale z rozrostem bizantyjskiej Cezarei.

Orygenes i Euzebiusz, obaj znaczący, bardzo znaczący ojcowie kościoła, obaj funkcjonowali w kontekście Cezarei, więc Cezarea stanie się tam ogromnym ośrodkiem, wielką biblioteką. Wydaje się, że Orygenes miał dość niezwykłe interakcje ze społecznościami żydowskimi. Istnieją pewne dowody na to, że rabin Yochanan, współczesny Orygenesowi, był ojcem Kościoła Orygenesesa i że obaj prowadzili wymianę zdań na tematy egzegetyczne.

No i oczywiście mamy ojca Kościoła, Euzebiusza, który pozostawił nam historię i pozostawił tak zwaną onomatopeję, czyli listę imion, bardzo pomocną w uprawianiu geografii, nazw miejsc. To na razie wszystko, co mówimy o Cezarei. Daje nam to trochę przedsmaku, ale musimy przenieść się na Górę Karmel.

Słowo Karmel oznacza winnicę i tak niektórzy powiedzieliby Karmel, Winnica Boga. Narysujmy przynajmniej trzy sekcje tego konkretnego szybu lub cypla, który będzie wcinał się prosto w Morze Śródziemne. Przede wszystkim to widzimy.

I pod każdym względem jest to właściwa Góra Karmel, prawda? Jest to wysoki cypel ze względu na swoje wzniesienie, ponieważ jest bardziej na zachód i będzie padać sporo deszczu. Chcę, żebyście o tym pomyśleli, bo za chwilę do tego wrócimy. Następnie, przesuając się na południe i wschód, mamy kolejny obszar Szefeli.

Widzieliśmy jednego tutaj, w Judzie. Mamy teraz Szefelę z Karmelu. Inny rodzaj geologii.

Nadal obrzydliwe rzeczy, ale nie tak dobre, jak można by powiedzieć. Właściwie można dojechać z tego odcinka Góry Karmel aż tutaj i zobaczyć, jak wszystko się zmienia, zobaczyć zmianę roślinności. Nie ma w tym nic dziwnego.

A potem, tutaj, trzeci blok naszego twardego wapienia. Jest niżej niż to tutaj i jest bardziej na wschód, więc nie wydaje nam się, żeby było tak bujne jak właściwy cypel Góry Karmel. Aby dać nam wyobrażenie z daleka, jak duża jest to potencjalna bariera, w rzeczywistości stoimy na północ od góry Karmel i patrzymy na zatokę Aco, tutaj jest cypel wystający bezpośrednio do Morza Śródziemnego Morze.

To naprawdę nasz jedyny naturalny potencjalny port, Zatoka Akko, i stoimy w Akko, również w okresie międzytestamentowym znanym jako Ptolemeusz, nazwany na cześć Ptolemeusza. Ale pamiętajcie o tym, gdy zaczniemy badać bardziej szczegółowo niektóre wydarzenia, które mają miejsce w tym kontekście. Widzicie, to tutaj byliśmy przy ostatnim zdjęciu, dokładnie tam, patrząc na obszar zatoki.

Ciągle wracamy do faktu, że to kraina pomiędzy. I dobrze, droga idzie tak, wszystko jest w porządku, ale docierasz do tej bariery. Widzieliśmy jego zdjęcie.

Jak się stąd dostać, albo stąd do Tyru, Sydonu, Fenicji, albo przez Jezioro Galilejskie do Damaszku, do Asyrii, do Babilonu itd.? Jak pokonać tę szczególną barierę? No cóż, zaczynamy. W tym miejscu kolumny geologiczne są tak ważne, ponieważ pamiętamy, że pomiędzy zieloną materią, czyli twardym wapieniem, w pośrednim okresie geologicznym odłożyła się warstwa kredy. Ponownie, pamiętając, że ułożono poziome podłoże, a później je podniesiono, uskokowano i przesunięto w antykliny i synkliny.

Rzecz w tym, że masz przejście kredy, warstwę kredy w jednym miejscu, pomiędzy tym a tamtym, i kolejną pomiędzy miękkim wapieniem a tym innym blokiem. Kreda ulega erozji znacznie szybciej, ponieważ jest miękka i dlatego tworzy przepust. Jest to bardziej wytrzymały, nieco bardziej wytrzymały, niższy obszar.

Nic dziwnego, że nasze główne szlaki w starożytności, dziś i dziś prowadzą przez te kredowe przełęcze. Mamy więc główną autostradę, tak się składa, że jest to droga nr 6 w Izraelu, która jest drogą płatną, dochodzi tutaj i przejeżdża przez tę konkretną przełęcz kredową. A tak przy okazji, pamiętajcie, że jest tam Jokeam, który będzie strzegł tej kredowej przełęczy.

Gdyby ktoś chciał pojechać do Fenicji, poleciałby w tę stronę, a potem skierował się prosto tutaj. To jest Megiddo. Przeszedłbyś więc przez tę przełęcz, dotarł do Megiddo i wtedy zdecydowałbyś, co chcesz dalej robić, biorąc pod uwagę, jaki jest twój cel lub miejsce docelowe.

Jeszcze jedna ważna kwestia i to nie tylko przełęcz, ale cały obszar doliny. To jest szersze, widać, że jest trochę bardziej rozłożone i jest tu trochę więcej zamieszania. Później porozmawiamy o Dolinie Jezreel, ale mamy dolinę, której nazwa pochodzi od miasta zwanego Dotan, a jeśli przeczytacie Księgę Rodzaju 37, to jest to naprawdę interesująca rzecz.

Kiedy masz Józefa, którego tata wysłał, aby sprawdził, co u braci, jego przyrodni bracia pasą trzody. Joseph nadal jest w domu. Ponieważ robi się coraz bardziej sucho, idą stąd z Hebronu na dół i najpierw udają się do Sychem, a gdy dogonił ich Józef, już ich nie ma w Sychem.

O, oto, udali się do Dotan. Dzięki Bożej opatrności właśnie tam ich dogania, a ty pytasz: co? Oto co. Będzie to jeden z głównych sposobów przedostania się przez barierę, Dolinę Dotan, w tym przypadku prawdopodobnie kierując się tu i tam na wschód.

Dlaczego to jest ważne? Cóż, prześledziłem to od tyłu na tej mapie. Mamy grupę izmaelickich handlarzy Midianitów, prawda, w Księdze Rodzaju 37. Są w drodze do Egiptu.

No cóż, po prostu tak się składa, że wybierają tę trasę. O Dolinie Heroda porozmawiamy za chwilę. Tak się składa, że idą tą drogą i zamiast kierować się aż do Megiddo, mają zamiar przejść przez tę dolinę, która okazuje się być drogą wokół południowo-wschodniego krańca bariery Góry Karmel i połączyć się z tamtejszą trasą, i czyż nie jest to fascynujące w Bożej opatrności, że właśnie tam się znajdują, kiedy Józef znajduje się w cysternie i czeka na decyzję swoich braci w sprawie tego, co z nim zrobić? Podnoszą go.

Udają się do Egiptu, a potem następuje wspaniała historia dotycząca ich przybycia do Egiptu i tak dalej, i tak dalej, aż do exodusu. Jeszcze jedna rzecz, na którą warto zwrócić uwagę, jeśli chodzi o naszą w zasadzie mapę geologiczną. Po północno-wschodniej stronie naszego cypla Góry Karmel zobaczymy tę mapę ze sposobem, w jaki wykorzystuje ona angielską transliterację języka hebrajskiego, w związku z czym litery Q i K są ponownie zamienione miejscami.

To jest dolina Kiszon, ale my mamy potok Kiszon i jest to ta niebieska rzecz, która nie tylko płynie wzdłuż północno-wschodniej skarpy góry Karmel, ale w rzeczywistości osusza całą dolinę Jizreel. To kolejna z tych rzeczy, której dopływy rozciągają się na całą dolinę Jizreel. To będzie ważne.

Zobaczmy więc, co możemy z tym wszystkim zrobić. Po pierwsze, krytycznym okresem w historii Izraela będzie służba Eliasza i chcę się w pierwszej kolejności skupić na tym, ponieważ stworzy to dla nas połączenie. Nawiasem mówiąc, mają miejsce inne wydarzenia.

Wrócimy do nich, ale to stworzy powiązanie, naprawdę ważne połączenie pomiędzy Samarią z naszego ostatniego badania a Fenicją, a dzieje się to na Górze Karmel. Swoją drogą, urocza ikona Eliasza, musi mi się spodobać, bo tutaj Eliaz jest karmiony, cóż, większość tłumaczeń mówi, że kruki, a tam jest potok i woda, potok Kerith i woda, ale hebrajskie słowo oznaczające kruka lub wrona to orev, a samogłoski, nieco zmodyfikowane, mogą brzmieć arav, więc tekst może nam powiedzieć, że to nie ptaki karmiły Eliasza, ale mogą to być lokalne plemiona, Aravim, którzy przychodzą nakarmić Eliasza. W narracjach tych królów znajdują się inne odniesienia do grup ludzi zwanych Aravim, ale to trochę na bok.

Naszym głównym punktem jest to, że mamy teraz, jak powiedzieliśmy, kult Achaba, Izebel i Baala, religię państwową w Samarii, co oznacza królestwo północne. Zwróćcie uwagę na bardzo ciekawą rzecz, którą możemy tu wrzucić. Chociaż jest to królestwo północne, zalane wszystkim, co w oczach Boga było nikczemne i obrzydliwe, posyła do nich proroka.

On robi to samo, kiedy później pošle Ozeasza i Amosa, ale tutaj posyła Eliasza. Baal, dla przypomnienia, Baal, mistrz, był bogiem, który w mitologii panteonu kananejskiego kontrolował deszcz, grzmoty, burze i na obszarze, na którym mógł

panować głód. Oddawanie czci Baalowi było niezwykle ważne i niezwykle kuszące, ponieważ jeśli jest deszcz, oznacza to wydajność rolnictwa.

Jeśli masz produktywność rolnictwa, masz bezpieczeństwo ekonomiczne. Zatem niesamowita pokusa i oprócz innych rzeczy dziejących się w północnym królestwie, takich jak kult złotych cielców i tym podobnych, kult Baala pochodzi z Fenicji, a Fenicja jest oczywistym miejscem, z którego można przywieźć te rzeczy, ponieważ żyją tuż nad brzegiem morza, więc będą bardzo uważać na te rzeczy. Cóż, 1 Król. 17, Eliasz Tiszbita przychodzi i ogłasza głód w kraju.

To będzie poważna sprawa. Najpierw ukrywa się w Transjordanii, co ilustruje to, a potem faktycznie udaje się na teren Baala. Ukrywa się w Fenicji, a wydarzenia, które się tam dzieją, są równie interesujące.

Nie będziemy tracić czasu, ponieważ jego następną decyzją w kierunku Boga będzie powrót do północnego królestwa, aby znaleźć sługę Achaba, Obadiasza, i powiedzieć: „W porządku, już czas, żebym spotkał się z Ahabem”. Spotykają się na górze Karmel. Przypominamy tylko, dlaczego jest to tak ważne miejsce.

Tutaj znowu jest inna wersja mapy i widzimy wysokość Karmelu. Widzimy jego wzniesienie. Widzimy 32 cale deszczu.

Wiemy, że to oznacza, że jest bardzo płodna. My również wiemy i proszę wierzyć mi na słowo; Mam zamiar wrócić i przeczytać tutaj narracje króla. Zanim dotarliśmy do tego okresu w historii, Omri, Achab itd., te plemiona, w szczególności plemię Aszur, plemię Aszur, zostało zasiedlone wzdłuż wybrzeża Morza Śródziemnego, dokładnie na tym obszarze pomiędzy Karmelem na południu i Fenicją.

W tym plemieniu Aszur wydarzyło się coś dość interesującego. Salomon faktycznie oddał niektóre miasta na tym plemiennym obszarze Aszur królowi Tyru Hiramowi i wydaje się, że sprawuje on stałą kontrolę. Wszystko, co musisz zrobić, to pomyśleć trochę i zdać sobie sprawę, że jeśli Fenicjanie przejmą kontrolę nad miastami, nastąpi przesiąkanie i przenikanie kultur w dół.

Można więc przypuszczać, że zanim dotrzemy do okresu, o którym mówimy, Góry Karmel, ponieważ jest to granica geograficzna, sprawia wrażenie granicy, jest barierą. To prawdopodobnie jest de facto granica, teraz de facto pomiędzy Izraelem, Królestwem Północnym i Fenicją tutaj, ponieważ Fenicja przedostała się w dół. Jest więc Samaria, jest obszar fenicki, a tutaj spotykają się dwie rzeczy kulturowe, które zderzą się i zrobią to na górze Karmel, co jest doskonałą sceną.

Dlaczego jest to idealny etap? Cóż, to teren Baala. Zwykle jest zielono i wszystkie rzeczy związane z produktywnością rolnictwa, ale na ziemi panował głód. To idealny etap ze względu na zderzenie się tam potencjału geopolitycznego.

Zobaczmy więc, co się stanie. Po pierwsze, w tym kontekście mamy teraz bardzo piękny, uroczy klasztor karmelitów, w którym postawiono pomnik upamiętniający wydarzenie Eliasza. Więc oto jest.

Kiedy czytasz 1 Król. 18, ludzie są ambiwalentni. Faktycznie, kiedy czytasz po hebrajsku, jest to niezwykle interesujące. Eliaz mówi do nich: Dlaczego balansujecie na gałęzi? OK, w zasadzie jeżdżą po płocie.

Eliasz przygotowuje się i przygotowuje, a to jest również ważne z geograficznego punktu widzenia, ponieważ co on robi? Wylewa na to wszystko wodę. W tym czasie mieliśmy już głód przez trzy i pół roku. Przypominając sobie pierwszy rozdział Amosa i pierwszy rozdział Nahuma, jest powiedziane, że kiedy szczyt Karmelu więdnie, sytuacja jest zła.

Cóż, tak właśnie jest w tym przypadku, a jednak Eliaz przygotowuje się, polewając całą ofiarę wodą, gdy nadejdzie jego kolej, ponieważ oczywiście prorocy Baala i Aszery nie byli w stanie zrobić tego, co powinni byli w co mają do zrobienia. Pan odpowiada ogniem z nieba. Lud mówi: Pan jest Bogiem.

Dokąd zostali zabrani wszyscy prorocy Baala? Zbierzcie wszystkich proroków Baala, zaprowadźcie ich do potoku Kiszon i tam niech zostaną zabici. Dlatego też zwróciliśmy uwagę na Kiszon, gdy szliśmy przez geografę, ponieważ w zasadzie to, co się tutaj dzieje – i moglibyśmy chcieć pomyśleć trochę symbolicznie, ale ta woda, która odprowadza całą Dolinę Jezreel, zmywając ją, będzie również zmyć brud, mówiąc symbolicznie, do morza, a morze i tak ma oczywiście wiele negatywnych konotacji, jeśli chodzi o rodzaj zła zamieszkującego chaos w otchłani. Ale wszyscy prorocy Baala, Powtórnego Prawa 13, fałszywi prorocy są tam zabierani i zabijani.

Cóż, opuścimy Eliasza, mimo że jego lot z powrotem na górę Synaj jest bardzo znaczący, podobnie jak jego ponowne powołanie do służby tam również jest bardzo znaczące. To wystarczy, jeśli chodzi o Sharon Plain i Górę Karmel. Teraz w trzeciej części tego wykładu zajmiemy się Doliną Jezreel.

Byliśmy tu, zajęliśmy się tym jako barierą, ale także bardzo ważnym miejscem postoju, a teraz, zanim zacznę umieszczać wszystko na tej mapie, spójrz tylko na kształt tego, bo jeśli pomyśl trochę schematycznie, zobaczysz grot strzały, a wraz z tym, co oznacza Dolinę Heroda, widzisz trzon grotu. Trzymaj się tego, ponieważ ogólnie rzecz biorąc, w tym kontekście toczy się bitwa za bitwą za bitwą. Jednak zanim tam dotrzemy, co ciekawe, znajduje się tutaj miejsce zwane Jezreel.

Wrócimy do tego za chwilę. Dla przypomnienia jest to miejsce, gdzie przebywała Izebel i do którego Achab jechał na swoim rydwanie po naszej konfrontacji na górze

Karmel, i faktycznie zaczęło padać w odpowiedzi na modlitwę Eliasza. Zatem Jezreel jest dokładnie w tym miejscu, tutaj.

Tylko po to, żeby zdobyć nasze granice, na północy, Nazareth Ridge. To dlatego, że jest tam małe miasteczko zwane Nazaret. Do tego również wrócimy później.

Mamy tu sekcję. To raczej taki materiał, jakim jest miękki wapień. A więc grzbiet Nazaretu, miękki wapień, północna granica.

Na południowym zachodzie, w granicach Doliny Jizreel, mamy Górę Karmel, a dalej nasz potok. Po wschodniej stronie, a to będzie niezwykle ważne z punktu widzenia niektórych rzeczy, które się tutaj rozegrają, jest mały guzek. To właśnie tutaj.

Nazywa się Góra Tabor lub Tavor. Będziemy do tego wracać jeszcze nie raz. Idąc na południe, to jest nasz grot strzały.

Niedaleko stąd mamy górę Moray. A potem po drugiej stronie szybu mamy górę Gilboa, a dolina Hurroad to nasz strzała. Więc znowu, zobacz grot strzały i tak często używaj go jako wskaźnika charakteru tej doliny.

Swoją drogą, abyśmy nie myśleli, że to tylko pole bitwy. Poza tym, mimo że czasami jest to obszar podmokły, obecnie charakteryzuje się również bardzo wysoką żyznością rolniczą. Zlikwidujemy kluczowe miasta.

Dla tych z Was, którzy zajmują się mapami do badań regionalnych, jest to jedna z takich map. Właściwie to mapa Galilei, więc to nam trochę pomoże. Ale Megiddo, Megiddo, właśnie tam.

Bardzo znaczący geograf, który nazywa się George Adam Smith, piszący pod koniec XIX wieku. Takie dobro, zwane Geografią Historyczną Ziemi Świętej. Taka dobra książka.

Nazywa Megiddo lożą królewską w jednym z największych teatrów historii. Więc on czyta ten obszar tutaj, który nazwaliśmy polem bitwy i jednocześnie teatrem. A Megiddo, ze względu na swoje położenie, jest lożą królewską z widokiem na to wszystko.

Jezreel, już wspominaliśmy, to jest to miejsce. Wracając do miejsca, w którym byliśmy chwilę temu, mamy tutaj do czynienia z konfrontacją pomiędzy Eliaszem a prorokami Baala i Aszery. I będziecie mieli Achaba jadącego na tym rydwaniu, Eliasza jadącego obok, i obaj dotrą do Jizreel.

Możesz przeczytać narrację pod kątem tego, co się tam dzieje. Nazaret. Otóż Nazaret nie leży w Dolinie Jizreel.

Nie jest to bezpośrednio powiązane, ale dla nas jest ważne. A więc tutaj jesteśmy, kiedy wskazujemy Nazaret. Kiedy w następnym wykładzie będziemy studiować Galileę, zrobimy więcej z Nazaretem, ale zamieszczam to tutaj w celu, który, mam nadzieję, stanie się dla was jasny za chwilę.

Cóż, może nie jest to tak znane miejsce jak Endor, ale zobaczymy, czy uda nam się je umieścić na mapie. Tu jest. Jeśli widzisz tutaj czerwoną gwiazdkę, Endor znajduje się mniej więcej na północ i wschód od tej gwiazdki.

Dobra. Mam nadzieję, że jeszcze wrócę do znaczenia Endoru. Teraz wiesz co? Zrobię to teraz, bo dobrze jest mieć tutaj mapę, kiedy o tym rozmawiamy.

W tym miejscu mała dygresja historyczna. Kiedy pod koniec życia Saul ponownie stanął twarzą w twarz z Filistynami, sytuacja stawała się coraz gorsza. Filistyni maszerowali wzdłuż równiny przybrzeżnej.

Przeszli przez tę barierę. Przeszli przez dolinę Jizreel. Faktycznie mają świątynię w miejscu zwanym Beit Shan, o którym będziemy studiować w innym wykładzie.

Więc kontrolują to wszystko. Życie nie jest łatwe. Saul i jego synowie obozują na górze Gilboa.

To właśnie tam. Ponownie wspomnę o tym za chwilę w druku, ale myślę, że pomaga nam to zobaczyć mapę, ponieważ mówimy o podstawach narracji. Saul jest zdesperowany.

Wszędzie tu pełno Filistynów. Mówi, że są na zboczach góry Moray. Pamiętajcie, Tabor, Moray, Gilboa.

Co robi Saul? Próbuje skonsultować się z Panem, ale nie otrzymuje żadnej odpowiedzi. I tak, oczywiście, jeśli znacie tę narrację z 1 Samuela 28, on wysyła, o nie, przebiera się i udaje się do wiedźmy, wiedźmy, która mieszka w Endor. Czy łapiesz, co się tutaj dzieje? Saul jest tak zdesperowany, że udaje się za linie wroga.

To linie wroga. Idzie za linię wroga. Czy tej wiedźmie, a tak przy okazji, wszystkim czarownicom, mediom i wróżbitom wygnano z tej krainy, a on idzie, i tak ją znajduje, a ona przekazuje mu bardzo otrzeźwiająca wiadomość, że zamierza umrzeć następnego dnia.

Ale naszym celem jest o tym mówić, patrząc na mapę i dostrzegając desperację widoczną w tym, co zrobił Saul. Idąc dalej od Saula, ponownie, myśląc o miejscach teraz, a nie o spójnej narracji historycznej, ale o miejscach, które są tutaj znaczące. Mamy miejsce zwane Shunem.

Tak się składa, że Szunem jest wspomniany w związku z Filistynami, czyli tą historią, którą właśnie wam opowiedziałem, ale jest ona ważniejsza z innego powodu, ponieważ, jak widzicie, to właśnie w Szunem mamy proroka, który jest następcą Eliasza. Ten ma na imię Elizeusz i potrafisz czytać te opowieści równie dobrze jak ja. Mamy 2 Królów, mamy kobietę i jej męża, którzy w zasadzie budują pensjonat dla Elizeusza, przepraszam za tę współczesną terminologię, za każdym razem, gdy ten podróżuje.

Dlatego chce im wyświadczyć małą przysługę. Mówi: czego chcesz? I tak okazuje się, że nie mają syna. Krótko mówiąc, mają syna, ale ponieważ syn ma prawdopodobnie około 12–15 lat, umiera.

I w momencie, gdy to się dzieje, Elizeusz wraca na górę Karmel. Wygląda na to, że prorocy rzeczywiście tam chodzili. I tak kobieta z Szunem, pełna smutku, ale ufności, udaje się przez dolinę Jezreel do Elizeusza, do jego sługi Gechaziego, i prosi o pomoc.

Wraca i wskrzesza zmarłego syna Szunemki. Dlaczego zagłębiłem się w tę narrację? Cóż, w Nowym Testamencie jest to rozdział 7 Łukasza. Coś dzieje się w miejscu zwanym Nain. Zapisuje to tylko Łukasz, co jest naprawdę interesujące.

A Łukasz opowie nam, jak Jezus idzie do tej wioski. Już się do tego zbliża. A oto wychodzi procesja, bo z Nain wychodzi zmarły syn wdowy.

Jezus podejdzie i dotknie mar. Młody człowiek powstanie z martwych. A lud woła: Prorok jest wśród nas.

A to naprawdę interesujące, ponieważ prawdopodobnie mają w sercach i umysłach tradycję, przynajmniej niektórzy z nich, że tuż za rogiem, szczerze mówiąc, tuż za górą, siedem wieków wcześniej, osiem wieków wcześniej, mieliśmy wzniesienie syna Szunemki z martwych i także tutaj. Swoją drogą Nazaret swoim położeniem jest fascynujący, bo wystarczy spojrzeć na tę wielką lożę królewską w teatrze historii i zdać sobie sprawę, że to nie tylko to, ale to było podwórko Jezusa, prawda? Znał wszystkie wydarzenia, które miały miejsce w tej okolicy. Oczywiście znał je na wiele sposobów, ale nawet jako człowiek dorastający jako młody mężczyzna, dorastający aspekt ludzki, znał te historie i wszystkie rzeczy, które się tam działy.

Założmy podobnie, że jego słuchacze, choć nie Jezus, znaliby swoją tradycję historyczną i dlatego znowu powstał wśród nas prorok. Cóż, rozmawialiśmy już o tym, więc żeby ułożyć je teraz w jakiejś kolejności, nigdy nie chcemy stracić z oczu Egiptu w tym kontekście. Zatem chociaż Totmes III z XVIII dynastii nie jest w ogóle wspomniany w tekście biblijnym, mówimy tu o roku 1400 p.n.e., zamierza on dokonać wielkiego wypadu do Kanaanu, ponieważ chciał Megiddo i rzeczywiście o tym pisał.

Możesz przeczytać wszystko o jego bitwie o Megiddo, o tym, jak próbował je zdobyć i które przejścia przez pasmo Karmelu zdecydował się zająć. To fascynująca opowieść geograficzna. Ale przechodząc do materiału biblijnego, mamy Deborę i Baraka, rozdziały Sędziów czwarty i piąty.

Widzicie, ta bitwa toczy się przeciwko Syserze, który dowodzi armią Jabina, króla Chasoru. To sprawa północnego królestwa. Ale jeśli chodzi o Dolinę Jezreel, oto szkic miniatury.

Dowiadujemy się, że Izraelici obozowali na górze Tabor. Są w górach. Sisera ma żelazne rydwany, są w Dolinie Jezreel.

Kiedy jednak czytamy wiersz z rozdziału Sędziów piątych, mamy pewne pojęcie o tym, co się wydarzyło. Ponieważ ten wiersz mówi, że gwiazdy walczyły ze swoich kursów, a siły wroga zostały zmiecione przez potężnego Kiszona. Kiedy dodamy dwa do dwóch i znowu to Pan wygrywa bitwę.

Gdy Izraelici schodzą z góry Tabor, siły kananejskie, mimo że mają przewagę technologiczną w żelaznych rydwanach, ugrzęzną w błocie doliny Jezreel. Pamiętajcie, jak mówiłem, że dolina Jezreel może być dość błotnista? Bogata gleba, trochę błotnista. Wygląda na to, że to właśnie się dzieje.

Zdaje się, że dlatego Sysera ucieka pieszo. A potem, oczywiście, kontynuując lekturę prozy w Sędziach czwartych, widzimy, że traci życie z powodu kobiety o imieniu Yael, czyli Więżenie. Cóż, jest tego o wiele więcej, ale to jest nasz kontekst.

Niektórzy z Was, którzy zaznaczają swoje mapy, zamierzają umieścić tam tę narrację. Mamy historię Gedeona, Gedeona przeciwko Madianitom. Ta bitwa również się odbędzie.

Stanie się to u źródła Harod, a nazwa Harod wzięta się od doliny Harod, położonej u podnóża góry Gilboa. I widzimy Madianitów obozujących tam na górze Moray. Zatem ponownie połącz przed sobą historyczne narracje biblijne i czytając je, musisz to robić, mając otwartą Biblię i mapę.

Wspominaliśmy, że jest to niezwykle istotne. Filistyni widzieli przejście za linie wroga, aby dostać się do Wichit Endor, a potem, niestety, w rozdziale 31 Saul i Jonatan umierali na górze Gilboa. I szczerze mówiąc, kiedy już to przeczytasz, odniesiesz wrażenie, że Filistyni mają prawie całkowitą kontrolę, prawie całkowitą kontrolę nad tym krajem.

Izraelici uciekają na lewo i prawo. Odsuń się znacznie do przodu od tego strasznego czasu. W międzyczasie konsolidacja królestwa pod rządami Dawida została przekazana Salomonowi.

Salomon wzmocni Gezer. Już się tego nauczyliśmy. Megiddo, oto jest.

Podczas naszego następnego wykładu dowiemy się, że trzecim miastem, które ufortyfikuje, będzie Chasor. Ale teraz, kiedy już widziałeś położenie Megiddo, gdzie ono się znajduje, znajduje się ono na końcu głównego przejścia przez barierę góry Karmel. Ze swojej świetnej pozycji kasowej spogląda na całą tę scenę, na to pole bitwy, na ten teatr.

Megiddo to bardzo ważne miejsce. A potem już wspomnieliśmy, że Eliaszk wskrzesił z martwych młodego człowieka w Szunem, a Jezus dokona równoległego cudu, co skłania do komentarza: jest wśród nas prorok. Warto także powiedzieć, chociaż nie mam tego tutaj na myśli, że w 16 rozdziale Księgi Objawienia mamy bitwę, ostatnią kataklizmiczną, apokaliptyczną bitwę w Armageddonie.

A ponieważ jest to grecka interpretacja Har-Megiddo, góry Megiddo, wydaje się bardzo trafne, że to również przewidziano w tym konkretnym miejscu. Co ciekawe, kiedy Allenby przejął władzę na początku XX wieku, został mianowany Panem Armagedonu, nadając sobie ten tytuł w tym kontekście. Tylko kilka zdjęć, gdy zbliżamy się do końca.

To jeden z tych obszarów bram. Jest częściowe w sensie pozostawienia. Spotkamy się z tym ponownie, gdy będziemy mówić o Hazorze.

Ale chciałem, żebyście to zobaczyli, ponieważ mamy tutaj tę klasyczną strukturę nieco wyżej. Ten pokój został zablokowany, ale tak naprawdę widzimy tutaj jeden z pokoi. W tym segmencie istniałby odpowiednik tego, właśnie tutaj.

Nawiasem mówiąc, w Megiddo odkopano nie kompleksowo, ale prawdopodobnie dokładniej, niż powinno to być pod koniec lat dwudziestych i na początku lat trzydziestych XX wieku. Więc pewne rzeczy zostały nam zabrane i nie możemy się już uczyć. Tutaj rzeczywiście widzimy schody z Megiddo, szczytu Tell, w dół, w naszych nowszych schodach, naszych starszych schodach, które schodzą w dół do tego szybu, który następnie prowadzi jeszcze głębiej do poziomego tunelu.

A tutaj widzimy poziomy tunel wykuty w skale od spodu tego szybu, biegnący prosto w tym kierunku, aż ludzie będą mogli uzyskać dostęp do wody. Jeszcze kilka i zakończymy krótką recenzją. To pokazuje, jakie rzeczy widzieliśmy na mapie.

Jeśli więc ponownie włożysz mapę do głowy i pomyślisz o staniu w Megiddo na zboczu góry Karmel, patrzemy przez dolinę Jizreel. Najpierw patrzemy tutaj, na górę Gilboa. Oto grot strzały, Dolina Harod.

Tutaj będzie Mount Moreh. To jest we mgle. Pomyśl więc o Saulu i Jonatanie.

Pomyśl o Filistynach, którzy tędy przetaczali się. Pomyśl o Endorze, właśnie tam. Saul idący za linię wroga.

A tutaj, choć to tylko wybrzuszenie we mgle, jest wybrzuszenie góry Tabor. Samo się wkleja. Zawsze możesz to rozpoznać.

To góra Tabor. I tak w tym kontekście umieść Deborę i Baraka tam, a potem Syserę i wszystkie jego siły tarzające się w błocie tutaj. Jezus i Nazaret byłiby poza mapą po lewej stronie.

Jeśli chodzi o ciekawą, bardziej współczesną rzecz do zauważenia, te dwa pasy startowe można zobaczyć tutaj. Właściwie są to pasy startowe wychodzące z podziemnego obszaru dla samolotów. A jeśli wystarczająco długo staniesz tam, gdzie my stoimy, faktycznie zobaczysz samoloty startujące, najwyraźniej prosto z ziemi i wznoszące się w niebo.

Tak więc, gdy patrzemy na ten obraz, nie zatracamy ciągłego poczucia znaczenia militarnego tego obszaru. Cóż, myśląc o Dolinie Jezreel, mamy tutaj wyraźniejszy obraz góry Tabor. A my patrzemy na nią od strony północnej, z grzbietu Nazaretu.

Zamierzamy ponownie przyrzeć się temu konkretnemu slajdowi i tej perspektywie w naszym następnym wykładzie, kiedy będziemy mówić o Galilei. Podsumowanie i recenzja. To jest łącznik do następnego wykładu.

Rozmawialiśmy o Równinie Szaron, zdefiniowanej głównie przez Heroda i Cezareę, a następnie o tradycjach kościelnych, które z nich wynikają. Rozmawialiśmy o Górze Karmel. Rozmawialiśmy o tym, że jest to idealna scena z wielu powodów.

Rozmawialiśmy także o tym, jak ważne jest przetrwanie tego. I wreszcie, rozmawialiśmy o Dolinie Jezreel, polu bitew, które toczyły się przez tysiąclecia w przeszłości i prawdopodobnie w przyszłości. To zamyka to konkretne badanie regionalne.

Następny będzie dotyczył Galilei.

To jest dr Elaine Phillips podczas jej wykładu na temat wprowadzenia do studiów biblijnych. To jest sesja 8, Równina Sharon, Góra Karmel i Dolina Jezreel.